

Jegyzőkönyv
FETE Tematikus Bizottsági ülés
11. ülés, 2025. november 25.
Budapest

Lantos Szilárd, a FETE Tematikus Bizottság elnöke köszöntötte a résztvevőket a Bizottság tizenegyedik ülésén, majd ezt követően a javasolt napirendet ismertette.

Napirend

10.00 - 10.10

1. sz. napirendi pont: Megnyitó, napirend ismertetése, előző ülés jegyzőkönyvének elfogadása

10.10 - 12.00

2.sz. napirendi pont: A FETE Tematikus Bizottság működésnek tapasztalatai, fejlesztési irányok meghatározása és a tapasztalatokból és javaslatokból a 2026-os munkaterv irányainak meghatározása

12.00 - 12.30

Szendvicsebéd

12.30 - 13.00

3.sz. napirendi pont: Önazonossági védelmi rendeletekkel kapcsolatos tapasztalatok a FETE településeken

13.00 - 14.45

4. sz. napirendi pont: Az RRF lakhatási projekt előrehaladása és tágabb kitekintés a kapcsolódó tevékenységekre
Meghívott előadók: dr. Jamniczkiné Obulányi Rita, MMSZ; Király György, MMSZ; Major Gábor, MRKL

14.45 - 15.00

Összegzés, további feladatok meghatározása, következő ülés időpontjának kitűzése

1. sz. napirendi pont: Megnyitó, napirend ismertetése, előző ülés jegyzőkönyvének elfogadása

Lantos Szilárd ismertetette a napirendi pontokat (lásd: fentebb), amelyek elfogadásra kerültek.

A tizedik ülés jegyzőkönyve egyhangúlag elfogadásra került.

Megegyezés született a következő ülés időpontjával kapcsolatban is: 2026. február 17. (kedd), a helyszínjavaslat Budapest, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat székhelye (1125 Budapest, Szarvas Gábor út 58-60.)

2. sz. napirendi pont:

A FETE Tematikus Bizottság működésnek tapasztalatai, fejlesztési irányok meghatározása (1. sz. Melléklet)

Lantos Szilárd bevezetőjében elmondta, hogy a FETE Tematikus Bizottság (továbbiakban FETE TB) létrehozásakor fontos alapelvek voltak, hogy legyen olyan fórum és tér, ahol szakmai szempontok mentén vitatható meg a program, másrészt, ennek megfelelően nem döntéshozó, hanem javaslattevő funkció került rögzítésre. Számára hasznos volt a megosztás a budapesti és vidéki helyszínek között, hiszen a megbontás okán más szempontokra tudott helyeződni a fókusz. Az elmúlt időszakban hangsúlyosan megfogalmazódott az igény, hogy a javaslatokat sokkal jobban kellene érvényesíteni magasabb, szakpolitikai szinteken is. Habár intenzív munka zajlott eddig is, érdemes újra gondolni a fejlesztési irányokat.

Nun András megköszönte Kovács Gabriellának, hogy felvetette a témát és Viszoczky Emesének, hogy fórumot teremtett rá. Úgy értékelte nagyon hasznos volt ez a munka, mert kiderült, hogy miért is jó a FETE TB. A vélemények nem tartottak szét, alapvetően közös nevezőn voltak sok területen. Ugyanakkor Kullmann Ádámnak volt egy észrevétele, amivel ő nem biztos, hogy teljesen tud azonosulni. Kullmann Ádám úgy vélte, hogy a FETE TB legfőbb célja, hogy a FETE megvalósítás eredményeit erősítse. Nun András a számon kérhetőség erősítését vélte kulcsfontosságúnak, olyan elemeken keresztül, mint az értékelések, vagy a folyamatkövető monitoring. Elmondta, hogy az EFOP IH-tól érkezett olyan visszajelzés, amely szerint azért nincsen szükség értékelésre, mert a FETE TB maga egy olyan szakmai fórum, mely áttekinti, vizsgálja a folyamatokat, következtetéseket fogalmaz meg és szakmai kontrollt gyakorol. Olyan mintha a monitoring igényt azzal "dobta volna vissza" az EFOP IH, hogy ez a FETE TB feladata. Nun András szerint nem tölti be ezt a szerepét a FETE TB, ő ezt nem érzi. Véleménye szerint meg kellene fogalmazni egy olyan állítást, mely feloldja a fentebb említett ellentétet a FETE TB működési céljára vonatkozóan.

Lantos Szilárd elmondta, hogy nem érez olyan nagy ellentmondást a két meglátás között, hiszen a FETE TB az összeképet igyekszik biztosítani.

Szanyi Gergő tisztázná a kérdést oly módon, hogy egyrészt ismerni kell az adatokat, ahhoz, hogy előre tudjanak mozdulni, hiszen a monitoring mindig reaktív. Nem ugyanaz a mechanizmus, mint a tervezési folyamathoz szükséges előre gondolkodás - ehhez adatok kellene, amelyeket partnerszervezeti oldalról ők biztosítani tudnak. Fontos tisztázni a funkciókat is: folyamatkövetésről vagy ellenőrzésről beszélünk.

Gyergyák Ferenc több felvetett témára is kívánt reagálni.

1. Véleménye szerint tagi passzivitás esetén új tagokat kellene kérni a delegáló szervezettől.
2. A drogkérdéssel kapcsolatban, az NKE Rendészeti karon Horváth László előadására hivatkozva elmondta, hogy nagyon jó az, amit csinálnak, de megelőzés és utógondozás nélkül ez nem lesz hatékony.
3. A vidéki üléseket megtartaná, mert teljesen más impulzusokat kapnak a helyszínen.
4. Továbbá támogatja, hogy minden ülés egy áttekintéssel kezdődjön. Kifejtette, meg kellene határozni, hogy mit értenek önkormányzati együttműködésen. A vármegyei tagozat vezetőjét fel tudná kérni, hogy a vármegyei szövetségekkel felvegyék a kapcsolatot.

Lantos Szilárd jelezte, hogy ez utóbbiban szeretné a támogatását kérni, mely önkormányzati szövetségekkel érdemes még együttműködni. A többi javaslattal egyetért, a helyszín kapcsán javasolja, hogy szavazzanak. A budapesti koncentráltabb, de kevesebb időkeret jut adott témára.

Nun András Szanyi Gergő észrevételére reagál, miszerint sok audit van a helyszínen. Az egyik fő probléma az uniós fejlesztésekkel, hogy utólag derül ki a hiányosság és nem tudnak menet közben beavatkozni. Ő nem gondolja, hogy a FETE TB feladata az auditálás, inkább olyan egyszerű tapasztalatok megfogalmazására gondol, mint pl. a szakember hiány vagy a lakhatási projekt hiányosságai. Menet közben kiderült, hogy a 2000 ingatlant nem lehetett volna vállalni, mert nem reális. Arra gondol, hogy ne vállaljanak be teljesíthetetlen indikátorokat csupán finanszírozási okokból. Endrefalván is felmerült a több sebességes FETE: vajon valóban ésszerű volt-e 300 települést vállalni. Egy folyamatkövetés szükséges, monitoring és kontroll funkció alatt ő ezt érti, ezért fájó az EFOP Monitoring Bizottság véleménye. Ugyanakkor a FETE TB üléseken nem jött elő, hogy a lakhatás kapcsán nagyon komoly problémák vannak. Tészenben el is hangzott, hogy megvalósítóként ők nem akarnak/tudnak ezzel foglalkozni. Súlyos milliárdok fognak ezen bukni, amit szintén nehéz lesz kommunikálni. A többi javaslattal egyetért. Véleménye szerint „gate-keeper” szerepe van a Máltának, tehát politikai okokból nem vállal be őszinte kommunikációt, ezzel kapcsolatban fontos megemlíteni, hogy sok „érintett” szereplő van a bizottságban, akik megvalósítók is a programban.

Egyetlen eredményként a lehatárolás kérdésköre említhető, amely eredetileg nem is volt napirenden, de Szanyi Gergő behozta. Ez azt mutatja számára, hogy a megvalósítók és a koordinátor között sincsen őszinte párbeszéd.

Lantos Szilárd elmondta, hogy Szanyi Gergely és Eperjesi Tamás szakértőként vesznek részt a bizottsági munkában, nem megvalósítói szervezet képviselőiként, Káló Károly esetében is sokkal hangsúlyosabb ebben az esetben a roma érdekképviseleti pozíció, mint a megvalósítói szerepkör. Valóban sok az

érintett, de úgy érzi, el tudtak mozdulni egy őszinte párbeszéd irányába és egy szakmai fórumot tudtak kialakítani. A szereplők pedig visznek egy szakpolitikai képviselőket. Azt gondolja, hogy el kell jutni a javaslatok képviselőiig: pl. OP módosítás, lehatárolási javaslatok stb... Mindezek azonban összeférhetetlenségi kérdéseket is felvethetnek. Egy FETE TB tag, aki megvalósító, milyen minőségében, hogyan vehet fel kérdéseket.

Szanyi Gergő hozzátette, hogy amikor a felkérés érkezett, akkor magánemberként, szakértői minőségben kérték őt is, Eperjesi Tamást is. Tehát itt nem, mint FETE megvalósítók vannak jelen. Sosem érezte ezt a terepet lobbifórumnak.

Husz Ildikó a FETE TB funkciója kapcsán felmerült dilemmára szeretne egy analógiát jelezni. A Gyerekesély programban volt egy szakpolitikai cél, amelynek megvalósulását a kiemelt program vizsgálta - mennyiben tudták azt a beavatkozások elősegíteni. Ez tekinthető egyfajta kontroll-funkciónak. A segítő funkció pedig az volt, hogy igyekeztek járási szinten segíteni a megvalósító szervezetek céljainak elérését. A dilemma akkor jelentkezik, ha a két cél (szakpolitikai cél és a megvalósítói cél) nem esik egybe. A FETE kapcsán például felmerülhet, hogy a szakpolitikai cél eléréséhez megfelelő-e a FETE program, hiszen az állami ellátórendszer hiányosságain a FETE kevésbé tud segíteni, legfeljebb egyéni szinteken. Ugyanakkor a FETE megvalósítóinak van egy önérdeke, és ennek megfelelően egy saját célja: ha már sok energiát beletettek, ne szűnjön meg, sőt egyéni szinten vannak eredmények is. Kérdés, hogy a monitoring bizottságnak melyik cél elérésének támogatása a feladata.

Szanyi Gergő hozzászólására reagálva hozzátette, hogy a szakmai kontroll szerepnek semmi köze az audithoz. Az audit egy technikai, pénzügyi audit, ehhez képest a szakmai követés más aspektusokat vizsgál.

Lantos Szilárd úgy látja, hogy a FETE TB jelenleg a kontroll funkciót látja el, de érvényesül a segítő funkció is. A program vége felé haladva egyre inkább a kontroll funkció kerül előtérbe, hiszen jelentős indikátorok vannak a programhoz rendelve.

Kullmann Ádám hozzátette, hogy óvna magukat a terminológiai vitától, mert nyilván mindenki hoz magával a saját területéről egyfajta értelmezést, és fejlesztéspolitikai értelemben akkor lenne kontroll funkcióban a bizottság, ha döntéshozó lenne. Azt sem hiszi, hogy a Bizottságnak a Máltát kellene "segítenie", hanem a cél a pozitív hatások elérése. Abban sem feltétlenül kell egyetérteni, hogy mik a pozitív hatások. A TB úgy lett összetéve, hogy a tagjai különböző szempontokat képviseljenek, és mindenki a saját szempontját képviselve tudjon hozzátenni a FETE-hez. Erre pozitív példa volt, ahogy Rácz Béla a cigányellenesség témáját behozta a TB-re: talán voltak, akik ezt addig nem is tartották releváns szempontnak. Más tagok is hozzájárulhatnak hasonló módon.

Nagyistók Szilvia kiemelte, hogy az EFOP Plusz OP szerint:

- a FETE program megvalósításának első szakaszában szükséges a FETE program monitoring és értékelési rendszerének kiépítése a FETE program független értékelésével 2027 végéig, amely

a FETE program minden fő elemére kiterjed – annak érdekében, hogy az eredmények erősíthetők és a megvalósítási hibák kijavíthatók legyenek, továbbá a beavatkozások eredményei, hatásai a döntéshozók és a társadalmi nyilvánosság elé tárhatók legyenek, a FETE program fenntarthatóságának elősegítése érdekében.

- A program végrehajtásának nyomon követésére Monitoring Bizottság tematikus albizottság jön létre. A program előrehaladásáról rendszeresen gyűjtött adatok, valamint az azok alapján készülő jelentéseket átadásra kerülnek a tematikus albizottság részére, ami lehetőséget ad a folyamatos nyomon követésre és javaslattevésre.

Emiatt a FETE TB működésénél azt várta, hogy ezt az előírást feltöltik tartalommal, hogy milyen módon és hol érvényesíthetők a beavatkozások. Az értékelés esetében pedig, hogy megvizsgálják a bizottság mennyire felel meg ennek az OP általi célnak / előírásnak.

Az OP szerint a FETE TB célja, hogy az értékelés segítése, az eredmények megfelelősége és fenntarthatósága érdekében egy szakmai párbeszéd biztosítása, aminek a bizottságnak helyet szükséges adnia.

Gyergyák Ferenc szerint a FETE program csak tüneti kezelése a problémáknak, több, mint 30 éve görgetjük magunk előtt a szociális problémákat, itt konkrétan a kereteket kellene megváltoztatni.

Lantos Szilárd kifejti, hogy elképesztően komplex a kérdés, és érdemes lenne elemezni, hogy a Gyerekesély, valamint a Biztos Kezdet Gyerekház programok milyen eredményekre jutottak a FETE programhoz képest.

Nun András hangsúlyozza, hogy nem tud két féle szerepet érvényesíteni: a magánembert és a szervezeteket képviselő szakembert. Felelősséggel jár, és érzelmileg nehéz feldolgozni, hogy a források töredéke hasznosul és nagy vízió nem tud megvalósulni. Azért is fontos a pontos jegyzőkönyvezés, hogy rögzítve legyen, hogy mivel nem tud egyetérteni. Fontos dolog, hogy ki, mennyire involvált és nőtt fel a feladathoz. A pozitívumoknál megemlítték, hogy a busz utak milyen jók, mert az ülésekhez képest sokkal őszintébb kommunikáció zajlik. Kérdés viszont, hogy mihez viszonyítunk, és ebben a tekintetben nem pozitív a megállapítás. A múltkori ülésen felmerült a lakhatási projekt, amelyhez adatokat kért, de nem kapott, miközben közérdekű adatigénylés keretében más adatokat kapott.

Kullmann Ádám újra kiemelte, hogy a FETE TB nem tud döntést hozni, nem tud változtatni. A Málta vagy az Irányító Hatóság tud korrigálni. De maga a testület nem tud korrigálni, csak kihangsúlyozni olyan szempontokat, amiket eljuttat a döntéshozókhöz.

Lantos Szilárd hozzáteszi, hogy az IH le tudja tenni az adott keretrendszeren belül merre menjünk.

A korábban megküldött összefoglalóból kiemeli az alábbi pontokat:

- több ülés legyen Budapesten (ezzel kapcsolatban szavazást javasol),
- jelezhessenek a tagok extra napirendi pontokat,

- napirend és konkrét időkeretek meghatározása,
- jegyzőkönyv pontosítása,
- előző ülésen felmerült ügyek áttekintése, előrehaladás
- EFOP IH-val való stratégiai egyeztetés szükségessége,
- tagság szondázása – szükség szerint megújítás.

Nun András a tagsággal kapcsolatos javaslatra tért vissza. Véleménye szerint adott számú meg nem jelenés után felmerülhetne a kizárás. Megkérdezte, hogy a monitoring bizottság meddig ülészik még és milyen tagsággal a választások függvényében.

Lantos Szilárd hangsúlyozta, hogy az új kormánytól függetlenül a monitoring bizottsági működés folytatódik és szükség szerint alkalmazkodnak majd a változásokhoz.

Kovács Gabriella felhívta a figyelmet arra, hogy az anyagot egészében szükséges kezelni, függetlenül attól, hogy bizonyos elemei kiemelésre kerültek.

Lantos Szilárd biztosította, hogy csak a nagyon konkrét elemek kerültek kiemelésre, de minden javaslatot figyelembe vesznek.

Kovács Gabriella elmondta, hogy vannak pontok, melyek kapcsán nem feltétlenül kell most döntésre jutni, de nem kellene levenni a napirendről pl. aktuális ügyek megtárgyalása, kevés kommunikáció, stratégiai fókusz hiánya stb. Vannak pontok, amelyekre hosszú távon kell figyelemmel lenniük. Egyetért, hogy a kiemelt pontok azok, amelyeket már most lehet valósítani és gyorsabb eredményhez vezetnek. Nun András felvetésére hangsúlyozta, hogy a monitoring bizottság felállítása egy uniós Bizottsági elvárás választásoktól függetlenül. Benne a tagság változhat, de maga a monitoring bizottság, mint testület marad a program befejezéséig.

Husz Ildikó javasolja, hogy fogalmazzanak meg az összefoglaló alapján javaslatokat, konkrét üzeneteket az EFOP Plusz Monitoring Bizottság felé pl. hogy az EFOP IH ne tekintse ezt a fórumot a szakmai kontrollnak.

Tóth Judit egyetért Husz Ildikóval. December 12-én lesz az EFOP Plusz MB ülés, ahol a FETE TB-vel kapcsolatosan lesz beszámoló.

Kovács Gabriella javasolja, hogy képezzenek három csoportot a javaslatokból: az elsőbe kerüljenek azok a pontok, amelyen azonnali megvalósítást igényelnek, a második csoportba azok, amelyeket az EFOP Plusz MB ülésre szükséges bevinni, mint szakpolitikai javaslatok, a harmadikba azok, amelyek a FETE TB-n belül kezelendők.

Gyergyák Ferenc szerint nem várhatnak őszig, mert így nem lehet érdemi munkát végezni.

Lantos Szilárd kéri, hogy időről időre térjenek vissza rá például a tavaszi ülésen. Az azonnali intézkedést igénylő javaslatokat pedig valósítsák meg. Ők ezt az anyagot szem előtt tartják és fél év múlva áttekintik újra (2026 második ülésén).

Kovács Gabriella elfogadja ezt a javaslatot, azzal a kiegészítéssel, hogy emeljék ki azokat a pontokat, amiket az EFOP Plusz MB ülésre be szeretnének vinni. Javasolja, hogy a pontos megfogalmazás végett legyen egy online egyeztetés az MB-re beviendő javaslatról, illetve küldjék körbe majd a dokumentumot véleményezésre.

Nun András megkérdezi, hogy észrevételezhetik-e az EFOP Plusz MB ülésre bevitt anyagokat.

Lantos Szilárd örömmel fogadja a felvetést és megköszöni a véleményeket. Javasolja, döntsenek, hány vidéki ülés legyen.

Tóth Judit kiemeli, hogy a megvalósítók számára is fontos, hogy vidékre menjenek. Lantos Szilárd javasolja a 2+2 -es vidék-Budapest felosztást, mert érdemben Budapesten tudnak haladni. Viszoczký Emese elmondja, hogy a civil tagok díjazása kapcsán plusz két rendkívüli ülés finanszírozása elfogadásra került a hatóság részéről, így rugalmasabba iktathatóak be a jövő évtől plusz ülések is.

A FETE TB jelenlévő tagjainak többsége a kettő vidéki, kettő budapesti helyszíni ülésezést elfogadta.

Lantos Szilárd javasolja, hogy nézzék meg a 2026-os munkatervet.

Szilágyi Gábor javasolja, hogy az első ülésre vegyünk napirendre az értékelés szempontjainak, kérdésszórának átbeszélését. A projektindító bizottság ülését idén decemberben szeretnék megtartani.

Tóth Judit kéri, hogy akár online ülés keretében véleményezhessék a kérdéssort.

Lantos Szilárd akár rendkívüli ülést is tartana, ha még idén megkapnák a kiinduló anyagot.

Husz Ildikó javasolja, hogy minden évben egyszer legyen szó a szakpolitikai javaslatokról.

Németh Nándor kiemeli, hogy nincs annyi idő, hogy minden témát elővegyünk. Felajánlja, hogy az általuk elkészített anyagokat megküldik a tagoknak, illetve amennyiben a tagok határoznak meg témákat, arra is igyekeznek szakmai anyagokat készíteni. Javasolja, hogy a munkatervbe ezek a témák kerüljenek be és ha külön jelzik, akkor legyen napirendi pont is az üléseken. Javasolja továbbá, hogy kezdjenek el azon gondolkodni, melyek lehetnek jó mérőszámok, amelyek hasonló programokhoz használhatóak lehetnének.

Kovács Gabriella egyetért és javasolja, hogy az FNLC-vel kapcsolatos tapasztalatokat is vizsgálják meg.

Tóth Judit kiemeli, hogy 2027-ben élesedik a programtervezés, tehát ha 2026-ban beszélük át az indikátorokat, akkor még időben vannak.

Vizsoczky Emese megkérdezi, hogy az NFK által indított értékelések körében terveznek-e indítani vizsgálatot a programvégrehajtás eszközrendszerére (SCO, FNLC stb...)

Szilágyi Gábor elmondja, hogy ezt föl lehet venni témaként.

Nun András a Felzárkózási Stratégia felülvizsgálatával kapcsolatos ülésről szeretne visszajelzést adni: a ROK-T ülésen rengeteg információ elhangzott, részletesen prezentálták a részelemeit, de a FETE egyáltalán nem jelent meg, kérdés, hogy vajon miért.

Lantos Szilárd javasolja, hogy ezt a témát a szakpolitikai felelős meghívásával hozzák majd be az első ülésre.

EBÉD

Lantos Szilárd bemutatja Mozsár Istvánt, az MMSZA ügyvezető igazgatóját, aki bemutatkozik és csatlakozik az ülés második részéhez.

3. sz. napirendi pont: **Önazonosság védelmi rendeletekkel kapcsolatos tapasztalatok a FETE településeken (Dr. Németh Nándor)**

Németh Nándor a körbeadott dokumentum ismertetése kapcsán elmondja, hogy eddig 20 településen fogadták el eddig az önazonosságvédelmi rendeletet. Dologi és személyi eszközöket alkalmazhatnak a törvény szerint az önkormányzatok. A 20-ból 18 önkormányzat a rendeletbe foglalta az elővásárlási jogot az eladó ingatlan tekintetében. A legtöbb településen az önkormányzat, szomszéd stb. elővásárlási joggal bír. Nagyjából egy mintára készülnek a törvény alapján a rendeletek, de egyedi elemek is megjelennek (pl. Rakaca esetében). A települések nagy része 20-25 ezer/Ft-ot kér, Rimóc 300 ezer Ft/fő-t ez az egy település kér jelenleg a legmagasabb összeget. Van olyan, ahol tagonként kérik, nem családonként. A lakcímhez jutásnak vannak általában feltételei pl. büntetlen előélet, iskolai végzettség, magyar nyelv ismerete. Utóbbi okainál felmerült, hogy ukrán bűnözőcsoportok jelentek meg a településen. A szlovák határnál is felmerült ez a szempont. A rimóci rendelet egyedi abban a tekintetben, hogy kifejezetten utal a FETE programra és kizárja az RRF Lakhatási projekt keretében költözni kívánókat.

Gyergyák Ferenc elmondta, hogy 58 polgármester részvételével javaslatot tettek a szabályozás módosítására. A rendeleteknek meg kellene határozni, mi a helyi önazonosság, továbbá sok a

szubjektív elem. Probléma, hogy a rendelettel a megválasztott önkormányzati testület olyan dolgokat határoz meg, amelyhez a lakosság nem járult hozzá, esetleg nem is szeretné. Nem azt a célt tölti be a rendelet, amire a törvény készült és nem azokon a településeken, amikre célozták.

Nun András megkérdezte, hogy az ombudsman jelentésbe bedolgozott-e a Málta olvasta-e, lát-e hiányokat.

Németh Nándi jelezte, hogy nem dolgoztunk bele, de az anyagot megnézzük és visszajelzünk.

Husz Ildikó megkérdezte, hogy ha a gyermekvédelembe vont gyermekek családjait nem fogadja be egy település, akkor mi történik. Mit kezd a Málta ezzel a passzussal?

Lantos Szilárd jelezte, hogy egyelőre nem sok település érintett, de mindenképpen kezelni kell a helyzetet.

Kullmann Ádám megkérdezte, hogy a TÖOSZ tud-e olyan eredményről, hogy Kormányhivatal jelzésére visszavonták a rendeletet, nézi-e a kormányhivatal a rendeleteket. Úgy tudja, hogy Mezőkeresztesen kaptak olyan jelzést, hogy jó lenne, ha korrigálnák, erről tudnak-e a résztvevők.

Gyergyák Ferenc elmondja, hogy több hiba merülhet fel a rendeletekkel kapcsolatban: uniós elveknek való nem megfelelés, kodifikációs problémák stb. Formálisan nincs visszajelzés, hogy a Kormányhivatal mit csinál. A Kúria önkormányzati tanácsi határozatai lesznek majd kötelező érvényűek. Ez a törvény 2025 júniusától él, jó esetben tavasszal lesz ennek eredménye. Tudomása szerint nem volt törvényességi észrevétel.

Kullmann Ádám elmondja, hogy aggályosnak tűnnek a rendeletek az EU-s előírások szempontjából. Az IH felé a kérdés, hogy hogyan tudják garantálni az alapjogok érvényesülését, ha a megvalósítóktól elvárják, hogy együttműködjenek önkormányzatokkal, akik diszkriminációs szempontból problémás rendeleteket fogadnak el. A rendeletek részben ugyanazokat a szempontokat, az alacsony iskolai végzettséget, illetve a munkanélküliséget használják, amikor kizárnak a településről embereket, mint amik alapján a szegregátumok meghatározásra kerülnek. Felveti, hogy a FETE végrehajtóknak ne legyen olyan kötelezettsége, hogy együttműködjenek önkormányzatokkal, akik gyakorlatilag a szegregátumban élők kizárásról hoznak rendeletet.

Lantos Szilárd elmondja, hogy programmegvalósításra, akkor is van lehetőség, ha az önkormányzat nem akar együttműködni.

Kullmann Ádám kifejti, hogy a meglévő kivétel az önkormányzat együttműködési hajlandóságának hiányára vonatkozik, és ennél tovább menne. Azokkal az önkormányzatokkal, akiknek van ilyen rendelete, azokkal ne kelljen együttműködni, ne tegyék ennek ki a megvalósítókat.

Szanyi Gergő jelzi, hogy ő közelebbről két önkormányzat esetében ismeri a helyzetet. Ott tényleg meg van az oka és az érdeke annak, hogy az önkormányzat ilyen rendeletet fogadjon el. Az egyik (Magy) az ukrán maffia valóban sorra veszi az ingatlanokat. Nem akarja a törvényt védeni, de hogyan tudja megvédeni magát a település ilyen helyzetben. A másik önkormányzat (Tatárszentgyörgy) csak él a lehetőségeivel. Ha mint megvalósító ellenszegül, akkor ez az önkormányzat támadásnak fogja ezt megélni.

Kullmann Ádám hangsúlyozza, hogy nem gondolják, hogy minden rendelet diszkriminatív, de sok az, és ez megkérdőjelezi az európai uniós pénzek felhasználásnak lehetőségét. Természetesen nem az a cél, hogy ne lehessen együttműködni az önkormányzatokkal akár ilyen esetben is, csak az, hogy ne legyen kötelezettség.

Szanyi Gergő elmondja, hogy a jogszabály előtt is megtörtént, ha érdekellentét volt, hogy pl. elválták a gerendát, vagy megverték a beköltözőt. Ezzel nem tud egy megvalósító sajnos mit kezdeni. A törvény miatt legalább van miről beszélni, de természetesen ez nem azt jelenti, hogy elfogadható lehetne.

Nun András megkérdezte Gyergyák Ferencet, hogy mikor tud leghamarabb a Kúria döntése hatni.

Gyergyák Ferenc elmondja, hogy min.60 nap a válaszadási lehetőség.

Nun András hozzátette, hogy egyrészt ezek szerint van jó hír (pl Rakaca), és fontos lenne, hogy a felelősséget ne a megvalósítókra tegyék. A helyzet véleménye szerint a lengyel LMBTQ intézkedésekhez hasonlít, amit elég rövid időn belül visszavontak. Fontos lenne a december 12-i ROK-T ülésre elmennie Németh Nándornak vagy Lantos Szilárdnak.

Mozsár István felveti a kérdést, hogy vajon mi trend, és tényleges védekezésre készült a törvény vagy egy szelep, amit kinyitottak.

Husz Ildikó kifejti, hogy ez a törvény szerinte a gyermekjogok biztosítása tekintetében az Alaptörvénybe ütközik. Gyakorlatilag szembe megy a FETE céljaival és rámutat a program hiányosságaira is, hiszen ha pl. lenne együttműködés a rimóci önkormányzattal, akkor ez a helyzet nem fordulhatna elő.

Lantos Szilárd elmondja, hogy Rimóc egy nagyon szép település, földrajzilag is jól elkülönült szegregátummal. Nagyon széleskörű az együttműködés, de ha látványosabb beavatkozások esetén az önkormányzat erősen ellenáll.

Nagyistók Szilvia jelezte, hogy ha Kullmann Ádám felvetését szeretnék a felhívásokba beépíteni, akkor a kapcsolódó pályázati felhívások módosítására is szükség lehet.

4. sz. napirendi pont: Az RRF lakhatási projekt előrehaladása és tágabb kitekintés a kapcsolódó tevékenységekre

RRF Lakhatási projekt - Dr. Jamniczkiné Obulányi Rita

Obulányi Rita a prezentációjához az alábbi kiegészítéseket tette:

A Lakhatási projekttel kapcsolatban felmerülő nehézségek:

- A költségvetési tervek 2020-2021-ben készültek az ingatlanokkal kapcsolatban. Az idő előrehaladtával a költségek nőttek, a Támogatás-továbbadási felhívások nem tudták a költségmódosulást lekövetni, így egy ház építésére túlzottan alacsony költségek álltak rendelkezésre. Ennek az lett a következménye, hogy kevés megvalósító jelentkezett a pályázatra.
- A Támogatás-továbbadási felhívásokat nem tudták módosítani, mert ha utólag a belső korlátokat megemelték volna a felhívásban, akkor az esélyegyenlőség csorbult volna.
- A költségeket öt évre előre nehezen lehet tervezni az alábbiak miatt:
 - a jogszabályváltozások (építési törvény-, és szabályozási előírások változása) miatt a szabványterv elévült, újra kellett tervezettni;
 - az építőipari árak rendkívüli módon megemelkedtek;
 - az épületek műszaki állapotának felmérése csak a tulajdonszerzés után lehetséges pl. teljes elektromos hálózat csere, mérőóra csere kell, ahhoz, hogy előre-fizetős órákat lehessen felszerelni; szennyvíz aknákat kell kialakítani, mert nincs szennyvízhálózat, a szippantás havi költsége 30-50 ezer Ft stb.;
 - más szabályok vonatkoznak, ha nem természetes személy a tulajdonos pl. a közművek átírása nemcsak időigényes, de a szolgáltató belső kommunikációs problémái miatt előfordul olyan időszak, amikor már sem a régi, sem az új tulajdonos nevére nincs még a mérő;
 - az ingatlanok őrzése drágítja az ingatlanokat pl. volt olyan település, ahol átvétel után lebontották a helyiek az ingatlant;
 - az előre-fizetős mérőórák is lassan érkeznek/érkeztek meg, addig őrizni kell az ingatlant.
- Az ingatlanvásárlás helyszínválasztásának nehézségei: helyiek érdeke, önkormányzat érdeke, szegregátum elhelyezkedése.
- Önkormányzattal való együttműködés nehézségei.

Ugyanakkor elmondta, hogy a társ csoportok rengeteget tudnak segíteni pl. adósságkezelés csoport.

Tóth Judit érdeklődött, hogy az Energiaügyi Minisztériumot megkeresték-e amiatt, hogy az MVM/ÉMÁSZ lassan tudja az előre-fizetős órákat beszállítani.

Obulányi Rita elmondta, hogy cím-pontosan tudja a Minisztérium, az MVM/ÉMÁSZ, hol szeretnének beavatkozni. A központtal kiváló a kapcsolat, de amint továbbadják az alvállalkozóknak a megvalósítást, nem tudják kikényszeríteni a gyorsaságot.

Kovács Gabriella megkérdezte, hogy az ÉKM (Építési és Közlekedési Minisztérium) beavatkozások mennyire befolyásolják a folyamatot.

Obulányi Rita azt válaszolta, hogy ez egy lassító folyamat, az együttműködés jó, aláírási problémák voltak, de ebben volt előrelépés.

Máltai bérlakás program – Király György

Király György prezentációjához (5. sz. Melléklet) az alábbi kiegészítéseket tette:

- A hazai bevett gyakorlat, hogy évente egyszer ellenőrzik az ingatlanokat, ami leginkább műszaki jellegű ellenőrzés és nincs mentorálás, ezért 5-10 év alatt nem történik semmilyen változás. Csak lelakott ingatlanok és hatalmas közműtartozások maradnak hátra.
- Ehhez képest náluk egy ún. lakhatási tanácsadó hálózat működik:
 - egy tanácsadó 40-45 családot mentorál;
 - otthonteremtési támogatások igénybevételéhez segíti a családokat A-Z-ig (Erste Bank és a Habitat folytat még ilyen tevékenységet, de ők csak Nógrádban vannak jelen);
 - adósságkezelő szolgáltatást nyújtanak, a sikeresen kezelt adósságállomány: 1 mrd Ft körül van.

A pályázatát, kiválasztást követően kerül előtérbe a lakhatási tanácsadó szerepe. A családokkal a lakhatási tanácsadó 5 évig van. Beköltözésnél szinte naponta kijár a családhoz, majd havonta, három havonta és ha nem szükséges gyakrabban, akkor telefonon kíséri a családot tovább. A beköltözést követően három hónappal elkészítenek egy családi fejlesztési tervet, amely mentén kísérik a családot. A cél, hogy 5 év múlva „kigondozzák” a családot, illetve egy magasabb szintű lakhatáshoz segítsék.

Husz Ildikó az elhangzott prezentációkkal kapcsolatban rákérdez, hogy mi történik, ha lejár az 5 éves bérleti szerződés és 460 családot kell kigondozniuk.

Király György elmondja, hogy egyrészt nem egyszerre történik valamennyi családnak a kiköltözése, másrészt készül akkor is egy diagnózis, és annak megfelelően fognak cselekedni, harmadrészt, ahol odafigyeltek, ott nem szokott gond lenni a továbblépéssel.

Kullmann Ádám megkérdezte, hogy van-e valamilyen ösztönzés a továbblépésre.

Király György elmondja, hogy ők nem alkalmaznak, de van rá gyakorlat.

Obulányi Rita hozzászeli, hogy 35 ezer Ft ért adják bérbe az ingatlanokat, de ez a helyi környezethez képest még ez is magas. Nem alkalmazzák a lépcsőzetes kifizetést.

Az MR Lakásalap Nkft. bemutatása – Major Gábor

Major Gábor prezentációját (6. sz. Melléklet) az alábbiakkal egészítette ki:

Az MR Lakásalap nem szociális szervezet, hanem egy olyan közösségi lakhatási megoldásokat kínáló, szervezet, ahol kiemelt fontos társadalmi integrációt és mobilitás erősítése, különös tekintettel a rurális térségekben élőkre. Elmondja a szervezet történetének előzményeit. 2009 körül indult a HITEL-S program a Máltai Szeretetszolgálaton belül, majd a NET Programban kialakult egy mentorprogram és ez a jelenlegi tevékenységüknek az alapja. Innen kaptak körülbelül 4000 bérlőt, szinte tulajdonosi kötelezettséggel. A cél az volt, hogy majd visszavásárolják a bajba jutottak az ingatlanjaikat, ami nagyrészt meg is valósult.

Az említett 4000 bérlő család, körülbelül 15 000 főt jelent. Nagyon elváltak a város és a falu a lakás és a ház; a lakásban sokkal nagyobb a fiatalok aránya. Több elemű bérlőgondozás van. Végig folyamatos a kísérés és az odafigyelés. Ez „ügyfélszolgálati” nagyüzemként működik, rengeteg hívással, levéllel, felkereséssel. A portfólió menedzsment nagyon nehéz, de úgy látják, hogy van egy olyan réteg, ahol értelmezhető bérleti díjat tudnak elkérni. Ebbe a folyamatba érkezik meg a FETE program.

Az MRKL ingatlanállománya is hazánk DNY- ÉK tengelye mentén helyezkedik el, így illeszkedik földrajzilag a jelenlegi portfólióhoz. Több területen volt már együttműködése a FETE programmal az MR Lakásalapnak pl. áldozatsegítés, uzsoratópusú lakhatás, életpályakezdési támogatás lakhatással stb. Általában ingatlanszolgáltatással állnak a FETE rendelkezésére. Az MR Lakásalap keresi az együttműködést az önkormányzatokkal, viszont ezek nem FETE önkormányzatok.

A Lakásalap pályázati- és egyedi kérelmi rendszert is működtet. A Lépj! Gyermekvédelmi lakáspályázat program leginkább az állami gondozásból kikerültek segítése érdekében jött létre. Egy egészséges gazdaságban bérlakások és tulajdonolt lakások is vannak. Ma már vannak generációk, akik nem tudják elképzelni, hogy vásároljanak ingatlant. Ettől azonban külön kell választani a krízishelyzeteket. Hangsúlyozta nem elvárható, hogy megoldja a szociális lakhatás problémáját egy közösségi lakásszolgáltató.

Lantos Szilárd kiegészítette, hogy a szervezet követeléskezelési és mikrohitelzési tevékenysége is figyelemre méltó, de talán a kérdések erre is kitérnek majd.

Gyergyák Ferencnek a korábban megküldött RRF anyaghoz vannak észrevételei:

- Mi volt az oka, hogy a partnerszervezetek érdeklődése elmaradt a várttól?

Obulányi Rita elmondta, hogy eredetileg 33 millió Ft/ház építési költséggel számoltak (kivitelezés, écs, tervezés, ingatlan vásárlás); kisebb felújításra 5 millió Ft-ot, nagyobbra 7 millió Ft-ot terveztek. A tervek a 2021-es árak alapján lettek kalkulálva és 2022-ben rögzítésre kerültek. Ahogy haladtak előre lehetett látni, hogy nem lehet ennek megfelelni. Később adatok

is voltak, amik ezt alátámasztották. Pl. csak a szabványterv 42 millió Ft. Ezért jelentkeztek kevesen, mert ezt nem tudták tartani. A felújításoknál is ez volt a helyzet

Felsővadász esetében mi volt az ellenállás oka, van-e helyzetfelmérés előzetesen?

Obulányi Rita elmondta, hogy politikai színezete volt az ügynek, ahol véleménye szerint a Máltát eszközként használták, bár a lakosság melléjük állt, mert mindenkinek ez volt az érdeke.

- Selyeb esetén nem állt rendelkezésre az építési szabályzat. **Gyergyák Ferenc** javasolta, hogy a Nemzeti jogtárban nézzék meg, mert az önkormányzati rendeleteket oda fel kell tölteni.

Obulányi Rita elmondta, hogy a legtöbb településnek nem volt főépítési szerződése, nem reagáltak a megkeresésre. Keresték minden fellelhető felületen. Olykor előkerült papír alapon, de ezek nem mindig voltak használható állapotban.

- **Gyergyák Ferenc** megjegyezte, hogy a településrendezési tervek esetében elmaradt sok esetben a jogrendezés. Ezt jelezni kell a kormányhivatalban. A jogalkotó felé kellene kezdeményezni, hogy az ÉKM rendelet III. szakaszának 6. bekezdést újra kellene gondolni.

Kullmann Ádám megkérdezte, hogy a 660 lakás hány településen van, tehát hány településen van minimum egy lakás és hány településen nincs egy sem. Korábban ígéretet tett a Málta, hogy szegregátumban nem építkeznek. Megkérdezte, hogy ezzel mi a helyzet, hogy néz ki az a folyamat, amely mentén ezt mérlegelik.

Obulányi Rita jelezte, hogy bizonyos települések esetében gyakorlatilag lehetetlen, hogy ne szegregátumban építkezzenek vagy újítsanak fel. Hangsúlyozta, hogy új ingatlant nem építettek szegregátumba. Meg kell felelniük a települési elvárásoknak, az önkormányzattal közösen kell döntést hozni, mérlegelni kell a műszaki állapotot és az indikátorok teljesülését is.

Kullmann Ádám újra kiemelte, hogy alapvető szempont, hogy EU-s pénzekből szegregátumban nem lehet ilyen fejlesztéseket megvalósítani. Tavasszal mindenki láthatott egy listát olyan EU-s fejlesztésekről, amelyek alapjogi szempontból problémások lehetnek, és a FETE is szerepelt ebben. Akkor nem tűnt megalapozottnak, de ez a kérdés új helyzetet teremthet. Hozzátette, hogy nem volt elvárás, hogy mind a 300 településen legyen ilyen fejlesztés, tehát nem kell ott fejleszteni, ahol nem lehet a szegregátumot elkerülni.

Nagyistók Szilvia elmondja, hogy EFOP-ban valóban nem lehet. Majd hozzát teszi, hogy HET-ben tudomása szerint ez nincs explicit kizárva.

HET hivatkozás:

- Az új házak építését lehetőség szerint a településen belül, a romos házak és az üres telkek kihasználásával, figyelembe vételével szükséges megvalósítani.
- Elzárt területen, illetve a település lakott területén kívül szociális lakást nem lehet biztosítani.

- A szociális bérlakások létrehozására más településen (nem szegregált lakókörnyezetben) is sor kerülhet, a „felzárkózó településeken” élők mobilitásának elősegítése érdekében, az esetek kisebb részében.”

Kullmann Ádám felolvassa az ide vonatkozó HET-hez kapcsolódó részt: „nem okozhat szegregációs kockázatot”.

Lantos Szilárd hozzátette, hogy a bérlakáshálózatot csak a FETE településeken lenne szabad létrehozni, de ugyanakkor az EU-s elvek szerint meg pont nem a FETE településekre kellene létrehozni. Azt a döntést hozták, hogy a mobilitási ingatlanok nem FETE településeken lettek. Ő nem érzi azt jogosnak, hogy ahol csak szegregátum van, ott ne történjen lakhatási beavatkozás.

Kullmann Ádám mgismételte az EU vonatkozó szabályait és azt, hogy az viszont nem elvárás, hogy minden FETE településen legyen ilyen fejlesztés.

Kovács Gabriella a lakhatás és FETE jövője kapcsán elmondta, hogy mindenki által ismert, hogy a lakhatási terület Bizottsági prioritás. A Housing Tasks Force azt határozza meg, hogy milyen típusú lakhatási beavatkozásokat lát támogathatónak az EU. Ami már most elérhető, az az Advisory Board tanácsai, amelyben sok javaslat és praktikus megoldás elérhető. A „affordable housing” definíció szerepel benne, érdemes megnézni. Az RRF Lakhatás kapcsán kiküldött beszámolóval kapcsolatban megjegyzi, hogy lényegi kérdésekre nem tér ki az anyag, viszont a prezentáció sok hasznos kiegészítést tartalmazott. Megkérdezte Obulányi Ritát, hogy lakásügynökséget megkerestek-e és azok hogyan reagáltak a programban való bevonásra ill az önkormányzati bérlakás model mennyire működik. . Továbbá, hogy miként oldották meg azt a problémát, hogy a megvalósítók nem találták rentabilisnek a lakhatási pályázatra való jelentkezést a 21-es alacsonyabb tervezett költségek miatt, és a 20 éves szerződés miatt. Pontosítást kér, hogy melyik KSH szegregátum térkép alapján dolgoztak és a célcsoport beazonosításában a gazdasági-szociális kiszolgáltatottság mértéke miként játszott szerepet. Miként készülnek a következő tételre volt a következő kérdés. Rákérdez végül, hogy az ERFA projekt-táblát hova kívánja majd a Málta elhelyezni.

Obulányi Rita elmondta példaként, hogy a Miskolc Holdingot arra hozták létre, hogy Miskolc vagyongazdálkodási feladatait ellássák. A Máltának nem adtak árajánlatot, mert felborították volna az Miskolc MJV és a Miskolc Holding inhouse beszerzés arányát. Debrecenből is kértek, de nem kaptak árajánlatot, mert olyan extra költségeket okoztak volna nekik azzal - hogy egyéb településekre is ki kell bővíteni a szolgáltatásaikat (mindkét város esetében igaz). Hozzáteszi, hogy az önkormányzati modellhez hasonlóan a civil felajánlásra kötött közszolg. szerződés kidolgozása folyamatban van a Belügyminisztérium és a MR Közösségi Lakásalappal. Ismerteti az új építésű és felújítandó házakra vonatkozó árakat, ahhoz, hogy 20 évig fenntarthatóak legyenek az ingatlanok teljeskörű felújításra lenne szükség, azonban a költségek ezt nem teszik lehetővé - a 20 év pedig túl hosszú időtáv egy ingatlan üzemeltetésére részleges felújítás esetén. A célcsoport differenciálását alkalmazták a települési igények alapján (friss házasságokat részesítenek előnyben, vagy beteg gyermeket nevelőket, vagy a család minimális bevételeinek összegét csökkentették a pályázati felhívásban). A még nem

közbeszeresztetett felépült lakásokat bérbe adják, ezzel enyhítve a családok nehézségein a tél beköszöntével.

Major Gábor a kérdésre, hogy az MRKL miben több mint a többi lakásügynökség elmondta, hogy a közszolgáltatási szerződést kormányrendeletbe foglalta a kormány. A többi lakásügynökség helyi cég, az MRKL helyi politikától mentes, országos hálózat. Jelenleg 5000 lakást menedzselnek plusz 600 ingatlan sem jelent majd problémát. A FETE, RRF hagyatéknál leginkább attól félnek, hogyan tudják fenntartani a lakásokat.

Lantos Szilárd kéri a résztvevőket, hogy tekintsék ezt egy átfogó beszámolóknak. Fontos beszélünk a nehézségekről, mert ez a következő programok tervezésénél ez fontos lesz. Ő nem csodálkozik az elakadásokon, a szegénység legláthatóbb része a lakhatás. Fontos a tanulságokat, az elakadásokat számba venni.

Nun András jelzi, hogy Endrefalván hallotta először a lakhatással kapcsolatos problémákat és ehhez képest most derül ki a partnerszervezetek érdektelensége. Az IH-nak már 2024. februárjában jelezték, hogy nehézségek vannak. Bár 2000 ingatlanból 600 ingatlan lett, de ez sem reális. Feltette a kérdést, hogy vajon miért éri meg a Máltának megépítenie azokat az ingatlanokat, amelyeket a partnerszervezetek nem vállaltak el? Illetve, ki fogja finanszírozni a lakhatási tanácsadó hálózatot, ha az RRF már nem lesz.

Major Gábor elmondta, hogy az alap működés befér, de semmilyen további kockázatot nem tud az MRKL vállalni. Ők leadták a kormányzat számára a számokat, erre egyelőre még várják a választ.

Nun András szerint az ingatlanok kezelése országosan még nehezebb és költségesebb.

Lantos Szilárd összegzésként elmondta, hogy nyilvánvalóan kell hozni az indikátorokat, de le kell vonni a tanulságokat is. A lakhatási beavatkozások széleskörűek, ennek egy része a lakások létrehozása. Az MRKL nagy ingatlanállománya lehetőséget ad arra, hogy fenntartható legyen az ingatlanállomány.

Kullmann Ádám kifejti, hogy fontos lenne tudni, hogy a 2022-es népszámlálás adataival készült szegregátum térkép alapján mennyi a szegregátumban lévő ingatlanok száma.

Lantos Szilárd azzal zárja az ülést, hogy készülnek az EFOP Plusz MB számára előterjesztéssel, a Szilágyi Gábor által említett értékeléssel kapcsolatban egy esetleges online üléssel és januárban a 2026-os Munkaterv javaslattal. Javasolja, hogy készüljön egy anyag a szegregátumban épülő ingatlanok új arányáról.

Ezt követően megköszönte a részvételt és lezárta az ülést.